

60. výročie podpísania Rímskych zmlúv

Mgr. Martina Trégerová

Tento rok si Európska únia (EÚ) pripomína **60. výročie** podpísania **Rímskych zmlúv**. Táto udalosť je vítanou príležitosťou zamyslieť sa nad budúcnosťou Európskej únie. Dívame sa dopredu, ale nesmieme zabudnúť ani na uplynulé storočia.

Príbeh Európy, žiaľ, nie je len o veľkých úspechoch, na ktoré môžeme byť pyšní. V priebehu storočí viedli európske národy medzi sebou krvavé vojny. Bojovalo sa o moc a majetok alebo o náboženstvo. Aby sa hrôzy

vojny už nikdy neopakovali, bolo treba uskutočniť naozaj dobrý plán, ktorý nikdy predtým neexistoval.

Vtedajší francúzsky minister zahraničných vecí Robert Schuman predstavil 9. mája 1950 geniálnu myšlienku spoločnej Európy, v ktorej konflikty vystrieda mier, spolupráca a napredovanie k lepšej budúcnosti. Jeho sen sa zhmotnil 1. januára 1958 nadobudnutím platnosti **Rímskych zmlúv**, ktoré položili prvé základy Európskej únie.

„Ludstvo musí mať na pamäti, že mier nie je Boží dar jeho stvoreniam; je naším vzájomným darom.“

Elie Wiesel, držiteľ Nobelovej ceny za mier z roku 1986, ktorý prežil holokaust

Pred šesťdesiatimi rokmi, **25. marca 1957**, ich v **Ríme** podpísali štátni predstavitelia šiestich európskych krajín – Belgicka, Francúzska, Holandska, Luxemburska, Nemeckej spolkovej republiky a Talianska. Týmito dohodami založili spoločný trh a vytvorili úniu mieru a prosperity, ktorá sa postupne rozšírila na veľkú časť nášho kontinentu.

Zmluva o založení **Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS)**

Uzavretím **Zmluvy o EHS** vznikla medzi členskými krajinami zóna voľného obchodu, ktorá mala byť neskôr transformovaná do podoby colnej únie. Samotná dohoda obsahovala aj predpoklad vytvorenia spoločného trhu, ktorý mal poskytnúť priestor na voľný pohyb osôb, tovaru a kapitálu. Okrem toho sa prostredníctvom nej uvažovalo v dlhodobom časovom horizonte o vytvorení spoločnej poľnohospodárskej, dopravnej, hospodárskej i sociálnej politiky. Hlavný výkonný orgán spoločenstva bola Komisia. Hoci v nej mali zastúpenie všetky členské krajiny, táto inštitúcia nemala konať v prospech niektorej z nich, ale výlučne v záujme EHS ako celku. Ustanovizňou spoločenstva reprezentujúcou zastupiteľskú moc bolo Európske parlamentné zhromaždenie, v ktorom zasadali predstavitelia jednotlivých národných parlamentov. Zmluva o

založení EHS bola neskôr transformovaná. Podpisom Lisabonskej zmluvy v roku 2009 prestalo pôvodné Európske hospodárske spoločenstvo formálne existovať.

Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu

Podľa **Zmluvy o Euratome** sa mali krajiny navzájom podporovať pri rozvoji jadrového priemyslu. Atómová energia sa v tom čase považovala za kľúčový zdroj budúcnosti. Nepodliehala totiž výkyvom na svetových trhoch a bola výrazne šetrnejšia k životnému prostrediu. V tejto oblasti sa krajiny mali usilovať predovšetkým o vytvorenie spoločných bezpečnostných noriem, o rozvoj výskumu a o šírenie technologických informácií. Zároveň mali dozeráť na mierové využívanie jadrových materiálov. Euratom, podobne ako EHS, dlho disponoval vlastnou Komisiou aj Radou ministrov.

Založenie európskych spoločenstiev nebol akt, ktorý by si obyvatelia zúčastnených krajín jednoznačne priali. Práve naopak, stalo sa tak v krátkom čase po skončení druhej svetovej vojny, keď veľká časť Belgičanov i Francúzov otvorene nenávidela obyvateľov Talianska a Nemecka, považujúc ich za agresorov a pôvodcov veľkých tragédií. Myšlienku vytvorenia európskych spoločenstiev od začiatku iniciovali a podporovali vlády. Odosobnili sa od negatívnych postojov obyvateľstva a motívy na vzájomnú spoluprácu videli predovšetkým v hospodárskej oblasti.

Hospodársky úspech Spoločenstva a radikálne sociálne a politické zmeny na konci 60. rokov podnietili vedúcich predstaviteľov šiestich zakladajúcich štátov, aby sa v decembri 1969 stretli v Haagu a začali diskutovať o rozšírení a zavedení nových opatrení v menovej a sociálnej sfére, v oblasti životného prostredia a v regionálnej oblasti.

Za najväčšie úspechy EHS v 80. rokoch sa považuje dobudovanie jednotného trhu a obnova konceptu menovej integrácie. Základom politickej a hospodárskej integrovanejšej Európy sa stal JEDNOTNÝ EURÓPSKY AKT z roku 1986. EHS sa v krátkom období natoľko zmenilo a zjednotilo, že v roku 1992 sa rozhodlo zmeniť svoj názov na Európsku úniu.

Rímske zmluvy pripravili pôdu pre EÚ, ako ju poznáme dnes: opätovne zjednotený kontinent, kde panuje mier založený na hodnotách solidarity, demokracie a právneho štátu.

„Európa sa nesformuje zo dňa na deň ani podľa jediného plánu. Vybuduje sa prostredníctvom konkrétnych úspechov, ktoré najprv vytvoria skutočnú solidaritu.“

Robert Schuman, francúzsky minister zahraničných vecí, 9. mája 1950

V marci 2017 uplynulo šesťdesiat rokov od podpísania Rímskych zmlúv.

Pri tejto príležitosti sa v Ríme stretli hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ. Jednomyseľne schválili text Rímskej deklarácie. Zdôraznili v nej, že Európska únia je jedinečná únia so spoločnými inštitúciami a silnými hodnotami, spoločenstvo mieru, slobody, demokracie, ľudských práv a právneho štátu a významná hospodárska mocnosť s úrovňou sociálnej ochrany a blahobytu, ktorá nemá obdobu.

Vedúci predstavitelia sa zaviazali napĺňať rímsku agendu a usilovať sa o:

- bezpečnú a chránenú Európu

- prosperujúcu a udržateľnú Európu
- sociálnu Európu
- silnejšiu Európu na globálnej scéne

Deklarácii predchádzal dokument Európskej komisie (predložila ju 1. marca 2017) s názvom *Biela kniha o budúcnosti Európy*. Načrtáva päť scenárov vývoja v Európe do roku 2025. Cieľom *Bielej knihy* je začať úprinnú a širokú diskusiu s občanmi o tom, ako by sa mala Európa v nadchádzajúcich rokoch vyvíjať.

„Teraz, keď si pripomínáme 60. výročie Rímskych zmlúv, je ten čas, aby zjednotená Európa so svojimi dvadsiatimi siedmimi členmi načrtla svoju víziu do budúcnosti.“

Jean-Claude Juncker, predseda Európskej komisie, 1. marca 2017

Európu posunie vpred naša kolektívna vôľa. Tak, ako generácie pred nami, aj my máme budúcnosť Európy vo vlastných rukách.

Podpísanie Rímskej deklarácie

Podpisy hláv štátov alebo predsedov vlád EU

Použitý zdroj:

- [1] Šesťdesiate výročie Rímskych zmlúv. *Európska komisia: zastúpenie na Slovensku* [online]. Bratislava: Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, aktualizované 24.3.2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/slovakia/news/60_years_of_peace_democracy_solidarity_sk
- [2] Pred 60 rokmi politici šiestich európskych štátov podpísali Rímske zmluvy. *aktuality.sk* [online]. Bratislava: Ringier Axel Springer Slovakia, 24.3.2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné na: <https://www.aktuality.sk/clanok/426891/pred-60-rokmi-politici-siestich-europskych-statov-podpisali-rimske-zmluvy/>
- [3] EURÓPSKE NOVINY. Európska únia oslavuje 60 rokov svojej existencie. *Európske noviny: Brusel – Štrasburg - Bratislava* [online]. Bratislava: EurópskeNoviny.sk, 2017, 26.3.2017 [cit. 2017-05-19]. Dostupné na: <https://europskenoviny.sk/2017/03/26/europska-unia-oslavuje-60-rokov-svojej-existence/>
- [3] Biela kniha o budúcnosti Európy. *Európska komisia: zastúpenie na Slovensku* [online]. Bratislava: Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, aktualizované 10.05.2017 [cit. 2017-05-22]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/events/white-paper-future-europe-collection_sk
- [4] *Európsky príbeh: 60 rokov spoločného pokroku. Brusel*: Európske centrum politickej stratégie, 2017. 39 s. ISBN 978-92-79-66392-5.